

göncim: tainacht.

IT

ctív
i
ába nagy
it:
éretben

mez
lélemez

mez
udak
övek

szálék

ölöm
(Urban)

ruk

di

éktalp,

afonal, 1
cm. szé-
jesen új,
sios vas-
el együtt,
reurett
drb. mo-
artmányu
szögőép.

vőipar
a-utca 1.

1816

ajla-u.)

rásrövid,
ekben
ió-u. 11.
1903

300 és
860-as

1/3-os

ingli)

1/2 kg.-os

gyanta,
mennyi-

Cluj

krémje

1816

ajla-u.)

rásrövid,
ekben
ió-u. 11.
1903

300 és
860-as

1/3-os

ingli)

1/2 kg.-os

gyanta,
mennyi-

Cluj

krémje

1816

ajla-u.)

rásrövid,
ekben
ió-u. 11.
1903

300 és
860-as

1/3-os

ingli)

1/2 kg.-os

gyanta,
mennyi-

Cluj

krémje

Szerkesztőség, kiadó-
nyvatál és nyomda

Cluj-Kolozsvár, Str. Baros
3. Pcp. — Brzani-utca 13.

Az Uj Kelet telefonjai

Szerkesztőség — 977
Kiadónyvatál — 244
Nyomda — 570
Főber. osztály — 458
Dr. H. Sz. — 582

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek elmen-
dők. — Kéziratokat nem
visszük vissza és nem sziz-
náltunk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

Lejár

árak
iban

lermann Goldschmidt ur

Wien

egy szem ára pályaudvarra
és vidékre 2 írt

V. évfolyam, 198. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Elul 14

1922. szeptember 7. Csütörtök

Léjog

Elhangzott tehát Bratianu hi-
vása: engedjétek hozzám az ellenzé-
ket. Nem elsősorban hangzott el és
nyilván nem is utólag. Bratianu
már szólította magához az ellenzéki
kiszáradt, de a kiszáradt csak ját-
szották a maguk játékát, nem akar-
ták meghallgatni a hívó szót. Ha a
multat nézzük, talán most sem akar-
ják meghallgatni, sőt bátor a jelen
pillanat lényegesen más, mert a
román politika eseményei ma a ko-
ronázás jegyében mennek végbe.
A király azt akarja, hogy a koroná-
zás ne csupán a kormány és a
korona ténye legyen, de az ellen-
zék is. Megtörténhet, hogy amit
most Bratianu akar, azt a király is
akarja és az ellenzék nem marad-
nad vesztig, amikor Bratianu hi-
vása elhangzik. Megtörténhet, hogy
az ellenzéki vezetők egy-kettőre ab-
bahagyják a haragszomrád játékát
és odaülnek az asztalhoz, amelyhez
Bratianu invitálja őket. Megtörtén-
het, hogy amikor ezek a hajthatat-
lan vezetők leülnek, még ellenzé-
kiek, de mire felkelnek, már kor-
mánypártiak, hiszen ők is helyet
kaptak a kormányban. Ezzel az es-
hetőséggel számolni kell, készen
kell rá lennie az országnak, azok-
nak is, akiknek sem a kormánypart,
sem az ellenzéki pártok nem
járnak s akiknek nem túlságosan fon-
tos, vajjon megtörténik-e a fuzió
vagy sem, részvesznek-e az ellen-
zék a kormányban, vagy pedig
továbbra is daos tagadással lobog-
tatják ellenzéki füstöküket.

Az országnak mindenesetre volaa
némi hozzászólni-valója a politika
eseményeihez, ehhez a készülődő
eseményhez is. Az ellenzék eddig azt
a megengedhetetlen álláspontot ta-
ponta, hogy Bratianu többsége és
kormányja nem alkalmas a szerspra,
amelyre a dolgok időszerűsége szöli-
tatta: ez a párt és ez a kormány
és ami mögöttük van, a parlament,
nem változtathatja meg a román alkot-
mány épületének alapstruktúráit, mert
ehhez alkotmányozó nemzetgyűlés
kell, az egész ország közvéleményé-
nek legalább kétharmada. És Brati-
anuék parlamentje e kétharmad köz-
véleményt nem képviseli. Az állás-
pont és ezt Bratianuékon kívül min-
denki elismerte, az is, aki az ellenzék-
nek is ellenzéke volt, jogos és he-
lyénvaló. Ez a parlament nem al-
kotmányozhat, nem adhatja meg
ennek az új országnak új közjogi
alapjait, mert épen azok hiányzanak
belőle, akik az alkotmány épületének
lakói és használói lesznek. Nemhogy
a kétharmada nincs ott az új de-
mokratikus Romániának, de az egy-
harzrada is alig. Az ellenzéki állás-
pont, ismételni és hangsúlyozni kell,
helyes volt. És nemesak volt he-
lyes, a jövőre nézve is ez lehet az
egyetlen álláspont. Ha az ellenzék
megtagadja a Bratianuval való
együttműködést, csakis ezzel az ér-
veléssel tagadhatja meg. De ha el-
fogadja, az érvei ezzel nem cök-
kentek, mitse vezettek az igazság-
erejéből. Kell is, hogy ragaszkodjon
hozzájuk tüzen vizen, tárcán és husos-
fazékon keresztül is. Azzal, hogy az
ellenzéki pártok részvesznek a kor-
mányban, még nem vált a parla-
ment alkotmányozó jellegűvé s akik
eddig ellenzéken voltak, nem változ-
tathatják meg a helyzetváltoztatással
együtt az állásfoglalásukat is.

Mi következik mindebből? Semmi
egyéb, csak az, hogy az új kormány,
amelyben az ellenzéki vezetőknek
erős szavuk lesz, egyetlen feladatot
tűzhet maga elé: elintézi a koroná-
zást meg a folyóügyeket, előkészíti
az új választásokat és lemond. Az
ellenzék, amely a multban Bratianu-
mentes kormányt akart, nem akarhat
mást a fuzión keresztül sem és ezt a
mást csak úgy érheti el, ha Sámson-
ként magára is rádönti azokat az
oszlopokat, amelyek alatt Bratianu
filiszteusai vigadoznak. És ha fel-
akar majd támadni, ezt nem teheti
másként, csak ha a demokrácia el-
veinek megfelelően készíti elő az új
választásokat. Semmi kétség, Brati-
anuéknek csak olyan választójogot

akar, amely őket győzelemre juttatja.
Az ellenzék ezt az akaratot ellensu-
lyozhatja. Ha a kormányon kívül
nem tudta, ám csinálja meg most a
kormányon belül. Ez az egyetlen,
ami a koalíciónak létjogosultságot ad,
mert ha mind ennek az ellenkezője
történik s az ellenzék engedve Bra-
tianuék szirindalának, elfogadják
részüket a hatalomból és átveszik
együttal a hatalom hibás logikáját
és feladják a harcos multat, csak
azért, hogy valamivel tovább oda-
fenn sűtkérezhessenek, akkor eléri
őket is a végzet. Az ország közvé-
leménye és egyre erősödő demo-
kráciája keresztülrohog rajtuk, hogy
eljuttassa a milliókat az igazi alkot-
mány sáncába.

Az értekezlet elnökévé Grün-
baumot, a sejm egyik zsidó kép-
viselőjét választották meg.

Az ő ügyességének az érdeme, hogy
a tárgyalások zavar nélkül, eredmé-
nyesen fejeződtek be. Éjjel tizenegy
órakor ért véget az értekezlet, amely
a következő nagyjelentőségű határo-
zatot hozta: „Varsó, 1922 augusztus
17. Annak az igazságtalanságnak a
kiegyenlítésére, amely a lengyel bi-
rodalom nemzeti kisebbségeit az új
választási törvénnyel érte, alulirott
fehérorosz, német, orosz, ukrán és
zsidó nemzeti kisebbségek képviselői
közös választási kisebbségi bizottsá-
got alakítunk, amelyben minden ki-
sebbség három tagból álló bizottság-
gal képviselteti magát.”

Kisebbségek harca Lengyelországban

Megalakult a lengyelországi kisebbségek blokkja

Az Uj Kelet tudósítójától

Varsói jelentések alapján többiz-
ben beszámoltunk azokról sz elke-
sередett harcokról, amelyeket a len-
gyelországi nemzeti kisebbségeknek
kell folytatniuk a kormány elnyomó,
antidemokratikus politikája ellen.
Bennünket ezek a küzdelmek foko-
zott mértékben érdekeltek, mert
Lengyelországban a nemzetiség
nyilván, számánál fogva a zsidóság
második helyen áll a jogaiért har-
coló nemzeti kisebbségek között. A
lengyelországi kisebbségek legutóbb
igen erőlyes akcióra szánták el ma-
gukat: közös blokkba tömörültek és
a választások idején közös listákkal
küzdenek majd a kormány jelöltjei
ellen. Erről a rendkívüli figyelemre-
mélító politikai eseményről dr. Fritz
Wertheimer stuttgarti egyetemi tanár
érdekes cikket írt a „Deutsche Ta-
gespost”-ba. A cikkben a professzor
többek között ezeket mondja:

a fennmaradó hetvenkettőt felosztja
ama pártok között, amelyek az álta-
lános választásokból már úgy is
győztesen kerültek ki. A többségi
pártok ezzel a hetvenkét szavazattal
megerősödnek és ez természetesen a
kisebbségi pártok rovására történik.
A kisebbségi pártok ezután sokat
rövidítik jelentőségükből, az új vá-
lasztásokba a siker reményében csak
akkor mehetnek, ha az összes kis
pártok széttagolt erejét egyesíteni
tudják.

A lengyel pártok számaránya ed-
dig így alakult: nemzeti nép-
párt nyolcvan mandátum, nemzeti
egyesülés pártja 48 mandátum, ke-
resztényzocialisták 27 mandátum,
nemzeti keresztények 23 mandátum,
konzervatívok 16 mandátum. Ezek
a jobboldali nagypártok. A baloldali
pártok közül a Vitos csoport 90 man-
dátum, a lengyel szocialistákat 34
mandátum, a Wyzwolenie-pártot 24
mandátum és a nemzeti munkáspár-
tot 22 mandátum képviselte a sejm-
ben. Ez tehát a kilenc nagypárt. A
kisebbségeket 10 zsidó, hét német
és öt litván képviselte.

Lutoslawski, az új választási tör-
vény atyja nagyon elszámitotta ma-
gát, amikor a nemzeti kisebbsége-
ket végleg meg akarta semmisíteni.
A többség csinyje után a kisebbségi
lapok nagy felvilágosító munkát vé-
geztek, amely a kisebbségi töme-
gekre óriási hatással volt.

A kisebbségi lapok akciójának
köszönhető, hogy most létrejött
a nemzeti kisebbségek blokkja.

Az orosz, a fehérorosz és az ukrán
képviselők a választási törvény lét-
rejötte után azonnal közös értekez-
letre ültek össze, amelyen elhatározták,
hogy mindenesetre megalkotják
a maguk kisebbségi blokkját, még
abban az esetben is, ha a nagyobb
nemzeti kisebbségek nem is csatla-
kosnak hozzájuk. Már ez önmagá-
ban is megzavarta Lutoslawski szá-
mitásait. Ehhez járult azonban, hogy
a kisebbségi blokk gondolatata a
többi nemzetiségek között is nép-
szerűvé vált, úgy hogy augusztus
tizenhetedikén létre is jött a nem-
zeti kisebbségek szövetsége.

Varsóban a zsidóegyesítés nagy-
termében rövid megszakitással tizen-
két órán át tartott a kisebbségek ér-
tekezlete.

A blokk megalakuláskor hatá-
rozott nyilatkozat történt, hogy az
új alakulás nem irányul a munká-
sok ellen, ami rendkívül fontos a
német és a zsidó munkásság szem-
pontjából. A megállapodások között
szerepel, hogy a blokk keretein belül
egyesült pártok a jövőben nem ta-
nusíthatnak olyan magatartást, amely
az egyesült pártok akármelyikére
káros lehet. A blokknak kötelegte-
lenül nehéz küzdelmet kell majd
végigharcolnia, mert a blokk pártjai-
hoz tartozó kisebbségek egymástól
távol, szétszórva élnek. A blokkala-
kulásnak mégis igen nagy hatása
lesz a lengyel belpolitikai életre,
mert a túlzó lengyel többségi pár-
tokat megtanítja arra, hogy a ki-
sebbségekben van elszántság és erő,
ha jogukat meg kell védeniük.

Ausztria ügye — Közép- európa ügye

Az osztrák külügyminiszter
nyilatkozata

Az Uj Kelet tudósítójától

Bécs, szept. 6. Dr. Grünberger osz-
trák külügyminiszter rendkívüli érdekes
nyilatkozatot tett ma a Havas-ügyönkség
itteni tudósítója előtt Ausztria és álta-
lában Középeurópa helyzetéről.

— Az osztrák kérdés — mondotta
a külügyminiszter — nem csupán hitel-
kérdés, hanem egyáltalán Középeurópa
nagy kérdése is. Seypell kancellár est
a kettős célt követte prágai, berlini és
veronai tárgyalásainál. Ezért figyelme-
sette a szomszédállamok politikusaít
arra, hogy Ausztria problémája az ő
problémájuk is. Benes csehsllovak és
Sobanzer olasz külügyminiszter meg is
értette a helyzetet és Ausztria hitel-
igényét mindketten támogatták. Végre-
hajtási módul azt ajánlották, hogy Ausz-
tria forduljon a népszövetséghez és
ők intézkedni fognak, hogy az osztrák
kérdést mielőbb tárgyalás alá vegyék.

— Az osztrák kormány időközben
megérkezett genfi meghívásra elküldte
megbizottját, azzal a reménnyel, hogy

a népszövetség végül mégis helyre fogja állítani Ausztria és Közép-Európa egyensúlyát. Ha azonban a népszövetség erre nem találna módot vagy sokáig kellene rá várni, akkor nekünk nem marad más ut hátra, minthogy egy olyan nagy szomszédos államhoz csatlakozzunk, amely jó valóságával a rossz pénzünket meg tudná javítani.

Mielőtt azonban egy ilyen lépésre elhatároznánk magunkat, meggyőződjünk a legnagyobb bizalommal a népszövetség elöl, mert a népszövetséget tartjuk a legilletékesebbnek arra, hogy egy válságba jutott országon segítsen. A népszövetség hivatalát, hogy az egyes államok között az egyensúlyt fenntartsa, de ha ez nem fog sikerülni neki, ép úgy nem érheti eszté gáncos őt, mint Ausztriát.

Grünberger külügyminiszter végül kijelentette, hogy elsősorban az osztrák javakra adott zálogjog felfüggesztését fogják kérni, mert enélkül lehetetlenség, hogy Ausztria külföldi hitelt kapjon, a belső pénzügyi reformok pedig hatástalanok maradnának. Igazságtalanság volna, ha az esetleg elkövetkező összeomlásért Ausztriát vádolnák! Ausztria, a többi államok támogatásával, minden erejével kész arra, hogy a gazdasági helyzetet szanálásán dolgozzék.

A konferencia elé

— Én kitűnő ületeket csinálók! — mondja a kereskedő, de a prefektus tegnap felhívta őt magához és a hangjával többször értésére adta: — te zsidó vagy! A hazafiaskodó ügyvédnek valaki megmondta, hogy jobb lesz ha kilép a Magyar Szövetségből, mert ő mégis csak zsidó és hogy jön ahhoz, hogy... Az orvost pedig éppen emiatt nem neveztek ki tanárnak az egyetemre. De voltak még más cshbeliek is, akik est megéreztek. A főszolgabíró, tánc után, félrohanta Kelemt az egyik sarokba és sajnálkozva beszélt el, hogy nem sikerült meghívnia őt a Gálfalvyék estélyére... A neológ papról pedig, amikor elment a közös egyházi értekezletről, a katolikus lelkész azt mondta: — hiába, ő mégis csak zsidó... Egyedül a szocialisták voltak azok, akik hosszú időn át jól megérték egymással. A kommün után azonban Kovács János asztalossegéd így szólt a feleségéhez: — a zsidók az oka, hogy most nem fogadnak vissza a Műbutorgyárba.

Ezalatt történt, hogy Szíria és Egyiptom között a Földközi-tenger partján néhány ezer sárgainges ifjú jelent meg. — Mi megalapítjuk itt a zsidók országát! — beszéltek be a mezőknek, a folyókknak, a hegyeknek és szavak olyan erősök voltak, hogy mindenféle nagy értékek: gabona, fa, villamossági erő kelt ki mögülik. És Lombergben, Londonban, Newyorkban azt gondolták a kapitalisták: — az egy új ország és ott még nincs konkurrenca! — És hajóra ülték és kivándoroltak. Budapestben pedig éppen ebben az időben abzolváltak a háborús évfolyambeli zsidó mérnökök. — Semmi értelme nincsen, hogy Magyarországon maradjunk. Elsősorban itt nem építenek, másodsorban rossz magyar koronákat keresnénk. És ők is elutaztak Palesztinába. Az okos orvosok, gyógyszerészek és a mindenféle munkások is hasonlóképpen cselekedtek.

Ennek tulajdonítható azután, hogy a közlekedés Palesztina és az összes államok között rendkívül felélénkült. A posta naponta visz mindenüvé leveleket azoktól akik kivándoroltak.

„Igazán nevetésges, — írja az egyik telavivi export-import cég főnöke Erdélybe, volt cégtársának — milyen kicsinyes fogalmak voltak nekünk Romániában az üzletekről. Aki husz-huszonöt ezer leit tisztán megkeresett havonta, az jóslatúalt kereskedő volt. Itt a legrosszabb hónapom kétszázötven fontot hozott, azaz százhatvenöt ezer leit.”

„Én Jernsálemben dolgozom, — értesíti Balog mérnök a rokonait Budapestre — magánmérnöki irodám van és nyolcvan-száz fontot keresek havonta.

Nitti vámuniót sürget az utódállamok között

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Nitti volt olasz miniszterrelők nagy interjú adott a római „Piccolo“-nak Európa politikai és gazdasági válságáról. Az összeomlás elkerülését lehetővé tevő módosítók ismerettségével kapcsolatban Nitte többek közt a következőket mondotta:

— Ha ma az én kezembe volna a kormány vezetése, a legsürgősebb orvoslás, amelyet javasolnék, az lenne, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia területén alakult összes utódállamok, vagyis Olaszország, Magyarország, Ausztria, Csehszlovákia, Románia, Lengyelország és Jugoszlávia, melyek amugyis hatalmas gazdasági egységet alkotnak, vámunióba lépjenek, amely 130 millió embert foglalna magában. Más mentéség nincs és ha ez a „Zollverein“ nem valósul meg, akkor elsősorban Ausztria fog védtelenné összeomlani, azután Magyarország és Lengyelország. Románia elszegényedik és tönkremenek Triest és Fiume kikötői.

— Ausztria Magyarország hatalmas birodalma volt, sok természeti kincsel, amelyeknek az összes népek hasznát látták. A termelés a nagyipar típusa alapján volt megszervezve, amint azt Bécs, Budapest, Prága és Krakkó nagy gyárállatai bizonyították. A fiemei és trieszti kereskedelmi szervek nagyjelentőségűek voltak: Fiume Magyarország és Jugoszlávia kikötője, Triest pedig Csehszlovákia és Németausztria kikötője volt. Manapság az államok vámbarrikádokat emelnek egymás ellen és így például Lengyelország, amely-

nek rengeteg természeti kincsei vannak, nem tudja őket elhelyezni. A bécsi, prágai és budapesti gyárak egészen kis országok részére dolgoznak anélkül, hogy nagy befektatéseiket hasznosítani tudják. Kinek dolgozzák a fiemei és trieszti kikötő? Mindegyik kisállam a papirpénz útján tönkreszezi a saját kereskedelmét és ugyanakkor a nagyipart sem használják ki.

— Ez a vámunió, melyet javasolok, nincs ellentétben a versaillesi s az azt követő abszurd békeszerződésekkel. Tisztára gazdasági alakulatról van szó, egy nagy gazdasági kerületről, amelyen belül a népek élése megjavulna s ez lenne az első lépés az igazi békehez.

Arra a kérdésre, hogy milyen eszközök segítségével lehetne kikötni a nagy vámuniókat a gondolatát valóra váltani, Nitte kijelentette, hogy egy kis jóakarattal minden nehézséget el lehetne hárítani a terv keresztülvitelének az útjából. Az a százhuszmillió ember, aki a háború következményeképp a szabad csereforgalomra tért át, csak ezen az uton tudná elérni a gazdasági restaurációt. Európa el van csigázva és szüksége van friss lélekzetre. S akkor majd az országok, különösen Csehszlovákia és Lengyelország ismét rendezőjének, Ausztria megkezdje az újjáépülés művét és Olaszország is megszilárdul. Nitte annak a reménynek adott kifejezést, hogy a terve sikert fog aratni, meri az államoknak be kell látnia, hogy minden akadékoskodás csak saját érdekeinek a rovására szolgál.

Éppen azért én azt mondom az ezidei cionista konferencia elé:

a népszövetség ratifikálta a Palesztina-mandátumot!

a bevándorlás, ha korlátozva is, néhány hét múlva újból meg fog indulni.

Palesztinának tékéré van szüksége és Palesztinában a tőkét meg lehet tiszerezni, meg lehet huszaszorozni!

odakünn mindenki azt mondta nekem: most már lejárt a négyfél között való cionizmus ideje, most már tessék kivándorolni!

természetesen, a gazdasági lehetőségek szerint:

a tőkések, a legtöbb foglalkozási ágban, kiválóan el tudnak helyezkedni! a cionista világszervezet palesztinai végrehajtóbizottsága megadja nekik a legnagyobb kedvezményeket!

és a tőkések vigyék magukkal a fiatal zsidó munkásokat!

az arabok pedig senkit se aggasztanak!

a szász zsidó, amely künn él, már dominálja erőben, öntudatban és fellépésben az országot!

csendőrség, rendőrség, nemzetőrség és ragyzzámu indiai katona ügyel a rendre!

de a legfőbb biztosíték az, hogy Anglia elvesztette hatalmát a szexi csatorna jobbpártján: Egyiptomban és ezért minden erővel meg fogja tartani a halparton: Palesztinában!

abban az országban élni lehet! szépen, szabadon, emberhez méltó módon, egy új világ hajnalának rézeszkedett harmadában fürödve, felfrissült szellemmel és testtel lehet élni a mi országunkban! Ben Ami.

— Hatvan baniért vásárol egy levelezőlapot, felírja a nevét és a pontos címét és beküldi az Uj Kelet könyvosztálynak. Az Uj Kelet könyvosztálya díjmentesen értesíti Önt a könyvjutalványokról és elküldi Önnek alkalmi katalógusait.

A titokzatos bukaresti összeesküvés

A román kormány diplomáciai lépésre készül

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A román királyi pár ellen tervezett merénylet ügyében megindított nyomozás, bukaresti lapjelentések szerint, azenációs adatokkal gazdagodott. Állítólag babizonyosodott, hogy a Biharkeresztesnél elfogott G-tisztek a magyar kormány, sőt Horthy megbízásából szöktek Romániába, hogy beváltsák Hájjas fenyegetését, amelyben beígérte, hogy végezni fog Magyarországot külső és belső ellenségeivel. A bukaresti lapok nem is csinálnak titkot abból, hogy az igazi bűnös Bethlen gróf kormányja és Horthy Miklós kormányzó. Éppen ezért követelik, hogy a román kormány haladéktalanul tegye meg a szükséges diplomáciai lépéseket Budapestben, hogy az összes szomszédos államokra veszedelmes anarchiát és terrorizmust szüntessék meg.

Arról, hogy a koronázás alkalmával merénylet készül a királyi pár ellen, a sziguranca már júniusban értesült, amikor tudomására jutott, hogy az ébredő magyarok az utódállamok valamennyi fejedelme és vezetője elpusztítását határozták el. A merényletet még Belgrádban kellett volna elkövetni, de akkor idejekorán felfedezték az összeesküvést és két magyar tisztet le is tartóztattak. A sziguranecnak azóta állandóan volt egy detektívje Budapestben, aki szemmel kísérte a terroristák tevékenységét, hogy terveiket kikutassa. Így jött rá, hogy három tiszt robbanóanyagokkal felszerelve át akarja lépni a határt. Azonnal jelentést tett a sziguranecnak, amely minden előkészületet megtett a letartóztatásukra. Augusztus huszonkilencedikén lépte át a három tiszt Biharpuspöki és Biharszentandrásközött a román határt. Letartóztatták és Nagyváradra vitték kihallgatás végett. Vallomásuk alapján Bukarestben sok embert letartóztattak, köztük Belmont grófot, aki az összeesküvés romániai feje volt.

Napokig tartott a merénylők kihallgatása, amelynek során kiderült, hogy a három tiszt a debreceni kémiroda tagja, utleveleiket a budapesti Athenaeum nyomdában készítették és a prágai rendőrségen és a budapesti román konzulátuson láttamoztatták. Beismerték, hogy az utleveleikbe hamis nevet irtak be, így Perecky Albert igazi neve Valózy Szálka István. Pap József valódi neve Szemák, Egető pedig Szedlacek Károly néven jelentkezett a budapesti román konzulátusnál. Belmont gróf szintén magyar származású, Beresi Miklós-nak hívták valamikor. Gyermekkorában Irországba került és ott vette fel az előkező Flequellmond Belmont nevet. A háború végén miután vagonát elkobozták, menekülni volt kénytelen. Bécsben telepedett le, majd átment Magyarországra, ahol letartóztatták, de Hájjas Iván közbenjárására szabadlábra helyezték azzal a feltétellel, ha belép az ébredő magyarok egyesületébe és annak megbízásából Bukarestbe utazik. Belmont szintén hamis csehszlovák utlevéllel tényleg Bukarestbe utazott, ahol a Continental-szállodában ütötte fel a tanyáját.

Előkelő hangzású neve révén csakhamar a legjobb társaságokba került és így sikerült előkésztetnie a lóversenyterti királyi páholy alakulását. Ebben segítségére volt Egető, aki két nappal később érkezett Romániába, majd később a többi tisztek is. Előbb kiküldték a terepet Sinaia és Cotroceni között, azután a három tiszt visszautazott Budapestre a robbantó szerekért.

Már minden elő volt készítve, amikor Belmont gróf a következő

Central Buffet

Széchenyi utján

az elite közönség találkozó helye

Megnyilt a FRENKEL-áruraktár Strada Aprinjoarelor (volt Gyufagyár-utca) 13. szám. Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Ritkító száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasúti vágány. Telefon 401, 290

angol távirat... a párn meg... távirat az... szerint az... golen és a... restből. S... au óba is u... ból. Vele e...

Kit

A külügy... sokról... rálások

A koro helyszínén... dott bizott... Gyulafehé... tésük szer... épített fo... sábol az ud... zult és b... helyiséget... meg sem... zít, hogy... mégis elk... a katedra... fogtak el... galok, ho... királyi n... fogadhas... lamitkár... tisztviselő... fehérvári... munkálata...

Az ün... technikai... tént. Eze... fehérvári... ták, gyal... és királyi... vényre, a... proklamá... vonuló es... a király... csak tech... eges, h... bukaresti... sőt egy... szükséges... kocsikat... reába.

Tegna... lakásán... a kormán... vett. Min... nieszter b... sáról, m... ebnök Bu... tatásáról... A leg... a bukars... kormány... ügyminis... ben a ha... gok vez... nen Duc... ben Sin... nál a ki... s kormá... ják. A... Pales-ka... befall há... dge. A... tüztek k... októb...

A koro... metropol... az errev... zebb... jezentni... király... foglalt... sziguran... Több ki... után a... Ezzel... csolatba... az el...

abban... volna e... gadj... tianuék... várunk... niei" —... ságából

angol táviratot kapta Budapestból: „Apám meghalt, azonnal jöj!” Ez a távirat az összeesküvés titkos szótára szerint azt jelentette, hogy csomagokban és azonnal utazást el Bukarestből. Szadlacsék-Egető tényleg autóba is ugrott és érté a fővárosból. Vele egyidejűleg még egy össze-

esküvő szöveget el valószínűleg Erdély felé. Emiatt a határokon meg szigorították az őrségeket. Belmont-nak, aki a legközelebbi vonatra várt, már nem volt ideje elillanni, mert időközben letartóztatták és ezzel az összeesküvés teljes egészében napfényre került.

izraeli politikai párt. Ezt látják bizonyítéknak a „Vitorul” is, amelyben az erdélyi nemzeti párt vezetési nyilatkozó meggyanúsítja, hogy inkább megéri a magyar terroristák fővárosának az érzelmeit, mint Romániát. A kormány hivatalos lapja azt állítja továbbá, hogy

mány és Törökország látszólagos egyetértése pusztán időlegesen létrejött egyezmény, amely minden szilárdabb slapot nélkülöz.

A nyugati hatalmak hajói eltávoztak a konstantinápolyi kikötőből és Szmirna öblében vetettek horgonyt.

A veszteségek hatása alatt a görög kormány helyzete megdőlt. Vezetős elhatározta, hogy visszatér Athénbe, hogy a nép megbízatására hivatkozva, mindent megtegyen a helyzet megmentésére. Londoni távirati jelentések szerint:

az angol, francia és olasz kormány képviselői tárgyalást folytatnak a görög török fegyverszünet mielőbbi megkötésének érdekében.

A hatalmak között illetékes körökből származó értesülések szerint ebben a kérdésben teljes egyetértésűség nyilvánul meg. Hivatalos helyről nyert információ alapján azt írják az angol lapok, hogy a fegyverszünet első feltétele, Kisázsia teljes kiürítése.

A helyzet „javul”

Athén, szeptember 6. Kompstens forrásból a kormány lapjai olyan értesülést közölnek, amely szerint a kisázsiai fronton a helyzet javul. A csapatok koncentrációja nagyobb vezetések nélkül sikerült és alapján az a hír, hogy egyes hadseregek között az összeköttetés megszakadt.

Katasztrófa fenyegeti a görög hadsereget

Hivatalos vezérkari jelentés szerint a visszavonuló görög hadsereget nagyobb török lovashadosztály megtámadta és visszacsorította. A kisázsiai görög hadsereget Kemál csapatai három részre vágta. Ha a visszavonuló görögök rövidesen el nem érik a tengerpartot, az a veszély fenyegeti az egész szárazföldi hadsereget, hogy minden felszereléssel Musztafa Kemál fogságába kerülnek. Konstantinápolyból táviratozták: Az angol kormány utolsó jelentése szerint a törökök bevonultak Brusszába. A győztes hadsereg csapatai

az egész arcvonalon szédületes iramban és mindent elsöpörve folytatják az előnyomulást.

A Havas-ügyönkség a görögök veszteségét ötezer halottra teszi.

— A Poale Cedei új imaházának felavatási ünnepe. A „Poale Cedei” kolozsvári zsidó iparosok betegsegélyező és tevékenységi egylete szeptember 15-én és 16-án avatja fel Malom utca 16 szám alatt épült új imaházát. A felavatási ünnep programja a következő: Szeptember 15-én, pénteken délután 5 órakor a Forduló-utca 1 szám alatt lévő régi imaházától bucsuznak és a székfőrákat ünnepélyesen átkísérik az új templomba. Bucsuzásukat az alkalommal Glasner Akiba főrabbi mond. Az új imaház főbejárataánál Rimóczi Jakab egyleti elnök tart beszédet, az imaház kulcsát átadja Schwartz Ignác egyleti elnöknek, aki az imaház ajtaját kinyitja. Az ajtóból a bevonulás előtt ismét Glasner Akiba főrabbi beszél. Ezután bevonulnak az imaházba, a székfőrákat elhelyezik a frigyestérenybe, meggyújtják az örök mécsest és Grünfeld Farkas bukaresti főkantor hálaimát mond. Szeptember 16-án, szombaton délelőtt hét órakor már az új templomban tartják meg az istentiszteletet, mely alkalommal Glasner Akiba főrabbi főként avatószókat tart. Grünfeld főkantor a királyi házért és a házáért mond imát. Szept. 17-én, vasárnap délelőtt tíz órakor diszokgyűlés lesz az új imaházban. Megnyitó beszédet Schwartz Ignác az egylet elnöke mond, az egylet történetét Mandelbaum Isidor tikkár ismerteti, Rimóczi Jakab pedig bejárja a közgyűlést. Este nyolc órakor chebra szünet tartanak a Pálkerthben, Ferenc József-ut 69 szám alatt.

Kitűzték a koronázás napját

A külügyminiszter beszámol a prágai tárgyalásokról. A kormány puhítja az ellenzékét. A liberálisok a nemzeti párt homlásáról beszélnek

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A koronázási előkészületeknek a belsőben való ellenőrzésére kiküldött bizottság tagjai visszatértek Gyulafehérvárról a fővárosba. Jelentésük szerint az uralkodó pár részére épített fogadótermek és az a terem, ahol az udvari ebéd lesz, már elkészült és beburkolásra vár. Azt a helyiséget, ahol a disztribúció lesz, még meg nem kezdték építeni, de azt hiszik, hogy október tizennegyedikéig mégis elkészül. A vasúti állomástól a katedrálisig új utat vágnak. Ezen fognak előrehajtani a hatósági fogadók, hogy a rendes uton bevonuló királyi menetet a katedrálisnál is fogadhassák. Franzovics belügyi államtitkár egy magasrangú rendőrségi tisztviselő kíséretében szintén Gyulafehérvárra utazott, hogy az építési munkálatok befejezését sürgetse.

Az ünnepségek programjában — technikai okok miatt — változás történt. Eszerint a király, miután a gyulafehérvári katedrálisban megtorozták, gyalog fog felmenni, koronásan és királyi palástban, arra az emelvényre, ahonnan fel fogja olvasni proklamációját. Innen aztán a felvonuló csapatok disztribúcióra vonul a király kíséretével együtt. Ugyanakkor technikai kényszerűségből lehetséges, hogy a gyulafehérvári és a bukaresti koronázási ünnepségek között egy nap szünet lesz, hogy a szükséges dolgokat, mint a királyi kocsikat stb., elszállíthassák Bukarestbe.

Minisztertanács

Tegnap délután Bratianu Jonel lakásán minisztertanács volt, amelyen a kormány valamennyi tagja résztvett. Mindenekelőtt Ducea külügyminiszter beszámolt prágai tanácskozásáról, majd Pilsudski köztársasági elnök Bukarestbe érkezésének fogadtatásáról tárgyaltak.

A lengyel államfő 14-én érkezik a bukaresti pályaudvarra, ahol a kormány képviselőiben Ducea külügyminiszter, a hadsereg képviselőiben a hadügyminiszter és a hatóságok vezetői fogadják. Pilsudski innen Ducea külügyminiszter kíséretében Szinajába utazik, ahol az állományban a királyi család, a trónörökös és a kormány valamennyi tagja fogadják. A lengyel államfő Szinajában a Peleas-kastélyban fog lakni és körülbelül három napig lesz a király vendége. Azután a koronázás időpontját tűzték ki. Eszerint

október 15, 16 és 17-én lesz a koronázás.

A koronázás keresztülvételére Cristea metropolita-primást kérték fel, aki az erre vonatkozó programot a legközelebbi minisztertanács elő fogja terjeszteni. Végül a minisztertanács a király elleni összeesküvés ügyével foglalkozott és tudomásul vette a szigorúca erre vonatkozó jelentését. Több kisebb fontos kérdés elintézésén után a minisztertanács véget ért.

Ezzel a tizedes készülődéssel kapcsolatban

az ellenzéki sajtó még mindig kételkedik

abban, hogy a király megváltoztatja volna eredeti elhatározását és elfogadja majd a koronát egyedül Bratianuék kezéből. „A király szavára várunk, — írja a „Gazeta Transilvaniei” — várjuk a szót a trón magasságából, mert csak az értheti meg a

mi érzelmeinket és fájdalmunkat, amely elfogott minket annak látára, hogy a kormány meg akarja rontani a román nép legnagyobb ünnepeinek a hangulatát. Az olyan kormányok, amely az éjszaka leple alatt elkövetett lopások által összehozott parlamentből tengődik, nem lehet joga, hogy az ország koronáját kezével mozdítsa. Ezt a koronát nem lehet az uralkodó fejére tenni csak azoknak, akiket az egész ország bizott meg szíve a nagy és szent küldetéssel”. A cikk ezután rámutat arra, hogy a liberálisok először az ökirályság népe és az uralkodóhoz kötött emelt válaszfalat, most pedig Erdélyt kezdik elidőgeníteni a királytól, pedig Erdély népe mint eddig sokszor, úgy most is méltó módon fogja az uralkodóhoz iránti szerelmét és ragaszkodását kifejezni.

Az „Adeverul” azt írja, hogy a liberálisok ragaszkodnak ahhoz, hogy Bratianu vezesse a koronázási ünnepségeket.

Arról szó sincs már, hogy nemzeti kormány alakuljon erre az időre, mert Bratianuék azt hirdetik, hogy a liberálisok az egyedüli dinasztikus

a nemzeti pártban szakadás következett be.

Az erről szóló cikk többek között a következőket mondja: „Mindenképpen állandóan csak a nemzeti párt gyulafehérvári kongresszusáról beszél, anélkül, hogy ennek a kongresszusnak a napját megállapították volna. Hogy ez még nem történt meg, annak az az egyszerű oka, hogy a párt vezetői nem biztosak még benne, hogy egyáltalán megtartathatják-e a kongresszust... Gyulafehérvárral kapcsolatban a nemzeti párt vezetői között két élesen megkülönböztethető felelősség alakult ki. Az egyik párt azt akarja, hogy a kongresszust haladéktalanul tartassák meg, a többiek azonban a kongresszus bizonytalan időre való elhalasztását kérik.

A gyulafehérvári kongresszust természetesen meg fogják tartani még a rendhivali ülésnek megnyitása előtt, hogy Erdély állat foglalhasson a kormány elleni harc további folytatásáról. Ugyanilyen jellegű értekezlet kell majd tartaniuk a többi pártoknak is és az „Adeverul” már be is jelenti ezt, amikor közli, hogy

ellenzéki körökben beszéltek, ha megkapják Bratianu felhívását a kormányba való belépésre,

az összes párok vezetői együttes értekezletet tartanak, hogy egységben állhatfogaljanak ebben a kérdésben. Az értekezleten for eldőlni, — írja az „Adeverul” — hogy az ellenzéki vezetők részvételére egy olyan kormányban, melyben liberálisok is szerepelnek.

Fegyverszüneti tárgyalások a görög-török fronton

Anglia vállalta a közvetítést. Thráciát is visszakövetelik a törökök

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, szept. 6. A görög és török kormányok között a fegyverszünetre vonatkozó tárgyalásokat az angol kormány követeli. A szmirnai angol alattvalók segítségére, illetve azok számára, akik Szmirnából menekülni akarnak, a szmirnai kikötőbe egy angol hajó érkezett.

Athén, szept. 6. A görög kormány hivatalosan jelenti, hogy az erős török támadások következtében a görög csapatok visszavonulni voltak kénytelenek. A kormány kommunikációban közli továbbá, hogy a csapatokat esak a vérontás elkerülése végett vonták vissza.

London, szept. 6. Lloyd George csütörtökön visszatér az angol fővárosba, hogy még aznap részvevessen a minisztertanácsban. A minisztertanács összehívásának tulajdonképeni célja, hogy az egyik napról a másikra az európai politika előterébe nyomulni kisázsiai kérdést beható vizsgálat alá vegyék. Az a tény, hogy a görögök Kisásiát kiürítik, egész európai politikájának összehangolását jelenti. A tö-

rökök a legerősebben követelik, hogy

Kisásián kívül Thráciát is ürítsék ki a görögök.

A törökök győzelme általános felkelésre buzdítja a mezopotámiai arabokat. Egész Irakban lázadás tört ki, a lakosság elérkezettnek látja az időt az angol uralom letörésére. Bagdadban az arabok több vezetőjét letartóztatták. A mezopotámiai angol helyőrség helyzete az utolsó táviratok szerint a legkritikusabbá vált, mert a dli törökök akadály nélkül nyomulnak előre. A bagdadi angol kormányzó sürgős erősítést és segítséget kért.

Diplomáciai körökben az a hír terjedt el, hogy a törökök a görög kérdés döntőre jutása után

még nem teszik le a fegyvert.

Ha Kisásiában rendet teremtenek, a Kaukázus vidékére összpontosítják hadseregeiket és újból fellépnek a boisevistik ellen.

Illetékes beavatott körökből származó értesülés szerint a szerzet-

Oficiul Român de Comerț și Industrie nemzetközi szállítási vállalat Erminályfalva-i fiókja

! Elfogad és teljesít bármilyen kereskedelmi, szállítási, elvámolási és tranzitálási megbízást. Iroda: a vasútállomás mögött.

Bukaresti hírek

diplomáciai hírek

ellen terve megindított lapjelentések okkal gazdasági bizonyosodott, el elfogott G. ay, sőt Horihy Romániába, fenyegetését, hogy végezni és belső elti lapok nem ol, hogy az ifi kormányválság. Épen román korlegye meg a épéseket Buzes szomszéd-anarchiát és meg.

adás sikáltil a királyi már júniusadomására jumaragorok az yi fejedelmát határoztaák Belgrádban i, de akkor z összeeskütet le is tarának szóta ektivje Buda-sérte a terroogy terveiket hogy háromal felszerelve árt. Azonnal cának, amely egtett a leztus huszonhárom tisztarszentadás. Letartóztaték kihallgatálapján Bulletartóztatták, aki az össze-

merénylők ki-brán kiderült, ebreceni kém-t a budapesti készítették és s a budapesti áttamoztatták. utleveleikbe így Pereczy uróczy Szálka di neve Szadlacsék Károly budapesti román t gróf szintén eresei Miklós-Gyermekkorá-és ott vette mond Belmont a miután vaenekülni volt telepedett le, rszégbe, ahol as Iván köz-ra helyezték lép az éb-letése és an-ereszte utazik. s cseh-szlovák restbe utazott, odában ütötte

neve révén társaságokba lőkészenie a holy aláakná-re volt Egető, érkezett Ro-a többi titatek terepet Szinai után a három ppestra a rob-

volt készítve, a következő zám. 1947 ton 401, 290

HIREK

A konferenciára érkező delegátusok fogadása. Az aradi cionista konferenciával kapcsolatban az előkészítő bizottság a konferenciára érkező delegátusok fogadására külön bizottságot szervezett, amely vasárnap és hétfőn várni fogja a delegátusokat a pályaudvaron. Ez a bizottság ezen a két napon állandó permanenciában lesz. Azok a delegátusok, akik vasárnap előtt vagy hétfő után érkeznek a konferenciára, megérkezésük után azonnal jelentkezzenek a konferencia aradi irodájában Szabadság-tér 16 sz. alatt. Ezzel kapcsolatban még közöljük, hogy a konferenciára szóló kedvezményes vasuti jegyek még nem érkeztek meg Bukarestből, mihelyt kész lesz, azokat rögtön továbbítani fogják a delegátusoknak.

Bánffy magyar külügyminiszter nyilatkozata a román-magyar viszonyról. Bukarestből jelentik: Az „Adevărul” mai száma egy interjú közi Bánffy gróf magyar külügyminiszterrel, amelyben kijelenti, hogy Magyarország a trianoni béke alapján áll és minden igyekezete arra irányul, hogy a békeszerződés feltételeit teljesítse. Ugyanezt várja a szövetséges államoktól is, mert a békeszerződés ép úgy tartalmaz rájuk néve is kötelezettségeket. A magyar kormány politikája odairányul, hogy tegye legyen a népligának. Résezt akarunk venni — mondotta tovább — a népek ligájának munkájában, hogy ezzel is bizonyosságot tegyünk békekedvezésünkről. Ami Nyugatmagyarország kérdését illeti, az részünkről befejezett ügy. Egyes külföldi lapok úgy akarják feltüntetni a dolgot, hogy mi megszallni akarjuk a leszakított területet. Nem! Megnyugtathatom, hogy ez nem áll, és csak tendenciózus híresztelés. Azután a Magyarországon lévő román politikai foglyok átcserezéséről nyilatkozott a külügyminiszter. Nagy tévedés azt hinni, — mondta — hogy a kicserélés a mi hibánkból kékül. A két kormány között erre vonatkozólag meggyezés jött létre. Egy konvenció is van készülőben, de a munkálatok éppen az önk hibájából késnek. Ma egy pillanatra sem akarjuk Magyarországon tartani azokat a románokat, akik nálunk nem érik jól magukat. Epen úgy szeretnők mi is itthon látni a mieimket. Végül kijelentette, hogy Magyarország a legbékésebb viszonyban kíván élni Romániával és úgy a többi szomszédállamokkal is. Reméli, hogy nem sokára eljön az idő, hogy ez is bekövetkezik.

Pilsudszky szeptember közepén Sinaia-ba érkezik. Bukarestből jelentik: A kormány hivatalos kommunikéban közli, hogy Pilsudszky lengyel köztársasági elnök e hó 14-én egy napi tartózkodásra Sinaia-ba érkezik. A köztársasági elnök kíséretében jönnek Narutovics külügyminiszter és Florescu varsói román meghatalmazott miniszter.

Hatvany Lajos, az önértékes zsidó. Báró Hatvany Lajosról, a tehetséges magyar íróról úgy tudtuk eddig, hogy megtagadta a népet és a fejtát, amelyben született, elhagyta az ősek hitét, szóval kikeresztelkedett. A „Huszadik Század” emlékeztetésében azonban volt az, aki a híres frakk-hasonlattal minden zsidónak társadalmi kötelességét tette a kikeresztelkedést. Annál meglepőbb az emigráns Hatvanynak egy vallomása, amelyet a bécsi „Jövő”-ben nemrég az interparlamentáris konferencia kapcsán tett. Ebben az írásban br. Hatvany mint önértékes zsidó, neki támad az asszimiláns, tehát erkölcsötlen bécsi sajtónak, amely tudatosan meghamisította a kitűnő Bernstein Eds beszédét. „Annyit olvastam a zsidók összehatalmáról, — írja Hatvany — a zsidó internacionáléről, annyit olvastam felőle, oly keveset tapasztaltam belőle. Nem tudom, ki adja ki a „Staatskorrespondenz” címűt, de azt tudom, hogy a „Neue Freie Presse”-t Benedikt izraelita, a „Neues Wiener Journal”-t Lipovitz izraelita, a „Neues Wiener Tageblatt”-ot Löbl izraelita szerkeszti, illetve szerkesztik. Azt is tudom, hogy Bernstein, aki büszkén vallja magát zsidó-

nak, a rendszeres zsidóüldözésről is tett említést. És ina, a bécsi zsidók sajtója hallgat, amikor a magyar zsidó üldözését teszik a világ előtt szóvá. Hol az a híres nevezetes zsidó faji összehatalmítás? Hol az a zsidó internacionálé? Amelyről annyit olvastam, amelyről oly keveset tapasztaltam és amely egy pár lap példányszám postaszállító jogáért, a legtöbb polgári zsidó lapzerkesztőnél egy fél leucónél is olcsóbban kapható. Nem mint ébredő és nem mint szocialista, hanem igenis, mint önértékes zsidó megőrzött zsidó és polgár jegyzem föl e sorokat, ha egyébről nem, legalább azért, hogy tannaságot tegyek róla: Ilyen is van! Igaz, hogy csak az emigrációban... Bizonny, bizony, Hatvany Lajos, csak az emigrációban ismerte fel azt, amit a cionizmus már negyedszázada hirdet, hogy az asszimiláció erkölcsötlen és még erkölcsötlenebbek az asszimiláció lapjai. Ki tudja, ha ez a megismerés korábban, évekkel ezelőtt világítja be Hatvany gondolkodását, nem-e történhetett volna a magyar globuson sok minden másképpen.

Likvidálják az osztrák-magyar javakat. Bukarestből jelentik: A külügyminisztériumban összeült az a bizottság, amelynek feladata a volt osztrák-magyar javak értékének megállapítása és a likvidálás keresztülvitele.

Egy francia katonatiszt hazatérési pere. Párisból jelentik: A lyoni katonai bíróságnak a napokban tárgyalják Georges Léon Pronat gyarmati kapitány bünyegét, akit a háború alatt a németekkel való összejáratással vádoltak. Pronat kapitányt Grenier kémső iratai alapján tartóztatják le, aki azt állította róla, hogy már a háború kitörése előtt több ízben járt Svájcban és ott német politikai ügynököknek jelentéseket adott Franciország katonai erejéről és csapatelhelyezkedéséről. A lyoni tárgyaláson szótan, több tanu kihallgatásából behivonyult, hogy Pronat kapitány a kérdéses időben mindig Aunton francia városkában tartózkodott, sőt felebbvalói is a meghurcolt kapitány javára vallottak. A bíróság, negyedórás tanácskozás után, Pronat kapitányt az ellene emelt vád terhe és következménye alól felmentette, ami a francia katonai társadalomban, ahol Pronat kapitányt rendkívül tisztelték és szerették, általános meglepődést keltett.

A Természetbarátok Turistaegetesülete szeptember 10-én, vasárnap reggel teherautó kirándulást rendez Torockóra. Jelentkezni lehet és a feltételek megtudhatók minden este 6-7 óra között péntek estig bezárólag Grósz Béla megbízottnál, Nyomdász szövetség (Munkás Otthon).

A nem vizsgázott fogtechnikusok aradi kongresszusa. Aradról jelentik: Vasárnap délelőtt tíz órakor kongresszusra gyűltek össze Erdély és Bánát nem vizsgázott fogtechnikusai a városban nagyermeben. A kongresszust Moudjallad Chaim aradi fogtechnikus nyitotta meg. Megnyitó beszédében rámutatott arra a lehetetlen helyzetre, amelyben a nemvizsgázott fogtechnikusok vannak. Vázolta a kongresszus célját, a tömörülés szükségességét és indítványozta az Erdélyi és Bánát Fogtechnikusok Szindikátusának megalakítását. A jelenlévők magukévá tették az indítványt és himendották a szindikátus megalakulását. Disztingált dr. V. Cucu városi főorvos választották meg, elnökök pedig Moudjallad Chaim fogtechnikus.

A milliárdosok paradicsoma. Berlinből jelentik: A Siemens-Schuckert-művek oroszországi képviselője a napokban egy egymilliórubles bankjegyet küldött egyik berlini barátjának. A pénz hátlapjára a következőket írta: „Ez az egymilliós bankjegy jelenleg 73 márkát és 50 pfennigot ér, de itt nem lehet vele semmitsem vásárolni. Két képslap egymillió rubelbe kerül és egy ceruza, egy üveg tinta is annyiba. Cukrárdában ezért a pénzért egy kávét és egy szelet kuglófot adnak. Egy kis tábla csokoládé egymillióba, egy sketuiya cigarettá (25 darab) szintén egymillióba kerül. És minthogy az így van, ezért engedelmem megagamek azt a fényűzést — fejezi be a „levelet” — hogy ennek a bankjegynek a hátlapjára írják.

Az „Uj Gettó” aradi bemutatója. A cionista konferencia alkalmából az aradi magyar színház elő fogja adna Herzl-nek az „Uj Gettó” című drámáját. A színház művészcsapata Róna igazgató vezetésével készül az előadásra, amely minden bizonnyal kifogástalan lesz. Herzl drámáját Bárány György aradi újságíró kollégánk fordította rendkívül tehetségesen.

A közegészségügyi vezérfelügyelő Kolozsvárra érkezett. Néhány nappal ezelőtt érkezett a városba dr. Bordea Stefan Nagyrománia közegészségügyi vezérigazgatója, aki erdélyi és bánátsági tanulmányútján Kolozsvár kórházait és közegészségügyi intézményeit is a legnagyobb megelégedéssel végiglátogatta. A kórház igazgatóját megbizta a készülőben lévő közegészségügyi törvényjavaslatainak próbatúrára vonatkozó részletek elkészítésével. Dr. Bordea a bukaresti közegészségügyi vezérfelügyelőségnél beszámolókat fog tartani.

Az aradi munkások tiltakoztak Horthy aradi utazása ellen. Aradról jelentik: Megittuk, hogy a magyar kormányzó sógornője tegnapelőtt az Arad mellett Sofronyán öngyilkos lett. Aradon az a hír terjedt el, hogy Horthy feleségével részt akar venni a temetésen. Kedden délelőtt egy munkásküldöttség jelent meg az aradi vármegyeházaán és Marcus Mihály prefektusot kereszte, majd mikor arról értesültek, hogy a prefektus nincsen Aradon, a küldöttség Beles Jerő dr. alispánál, mint a prefektus helyettesénél akart beszélni. Marcus Bukarestbe utazott, Beles alispánt pedig a megyébe szólította hivatalos közelesség és ezért a küldöttség egyiktől sem beszélhetett. A munkások azonban nem akartak elmenni a vármegyeházáról és felhívták a prefektusi titkárt, hogy vegye jegyzőkönyvbe mondanivalójukat. A küldöttség nem kevesebbet akart, minthogy a kormány helyi exponense szonnal tegye meg az intézkedéseket s akadályozza meg Horthy Miklósnak Románia területére jövetelét. A munkások csak akkor hagyták el a prefekturát, mikor a titkár megnyugtatta a küldöttséget, hogy kívánásaikat további intézkedés végett tudomására hozza a Bukarestben időző prefektusnak. Horthy kormányzó kedd estig nem lépte át a román határt és amennyiben a ma tartandó temetésre megérkezne, a legnagyobb titoktartás mellett történik jövetele. A temetés ma délelben van. Horthy érkezéséről ugyanis sem a sziguranca, sem a kurticai határrendőrség semminemű felvilágosítást nem ad.

Vonatösszeütközés Szatmármegyében négy halottal. Szatmárról jelentik: Vasárnap éjszaka súlyos kimenetelű vasuti szerencsétlenség történt Feketeadó és Nevetlenfaluk között. Egy tehervonat ütközött össze egy Helmfelfőli érkező mozdonyal olyan erővel, hogy a tehervonat két kocsija felborult és György József mozdonyvezetőt, Görög Mihály kezelőt, Szilágyi Sándor főkezelőt és Vadova Joan katonát agyonzuñta. A szerencsétlenség híreire segélyvonalat ment ki Szatmárról, amely a halottakat bevitte a városba. A másik mozdony személyzetéből Szilágyi István fűtő, Schleicher mozdonyvezető és Garéby vonatvezető súlyosan megsebesült. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségért a feketeadói forgalmi személyzetet terheli a felelősség, amely elmulasztotta a tehervonatot visszatartani addig, amíg a mozdony a pályaudvarra be nem érkezik. A közlekedés, a szerencsétlenség következtében, egy napig szünetelt.

Száltómortálc a kolozsvári sziguranacán. A kolozsvári rendőrség a sziguranacával karöltve az egész városra kiterjedő razziaát rendezett keddről szerdára virradó éjszakán. A járőrelők igazoltatása során előállítottak egy alizsiti egyeztrabába ültzött férfit a Ferenc József uti sziguranacón. Egyik elsőemeleti helyiségben megkeresték kihallgatását, de az illető férfi gombán és kihívó módon viselkedett a detektivekkel szemben. Megmozgásánál Cip cea Joan névre szóló írást találtak

nála. A férfi egy óvatlan pillanatban kitépte magát a detektivek kezei közül és kirihant a helyiségből, majd a második emeletre menekült, ahol egy nyitott ablakon át kivette magát. Szerencsétlenc egy hatalmas fa ága közé esett, amelyek fölfogták essét. Mire a sziguranca-tisztviselők az udvarra értek, a titokzatos férfinak már nyoma veszett.

A bajor katolikusok a monarchiáért. Münchenből jelentik tudósítónk: A bajor katolikus kongresszus befejező ülésén kinos jelenet történt. Adenauer elnök záróbeszédében olyan hasonlatot mondott, amelyet a dinasztia hívei sértőnek találtak Bajorország egykori uralkodójára néve. Az inkriminált passzus így hangzott: Egy állam csak akkor állhat meg, ha alapjai szilárdak. Természeti törvények uralkodnak a mindenség fölött, a természet minden meggyilvánulása egy beláthatatlan rendszer szerint megy végbe és ha az ősi szől erőse faágakat tördel le vagy fatörzseket csavar ki, nem művelt kártevőny dolgot: a fatörzs már hívérhedt, kiélte magát, ha életképes lett volna, a vihar után is megmaradt volna rendelkezésének. Az elnöknek ez a beszéde kinos hatást váltott ki a dinasztikus érzésű katolikusok között, akik dr. Heim körül csoportosultak és nevében Faulhaber bíborosérsek ingerülten vonták kérdőre Adenauer-t.

Léghajóforgalom Franciország és Románia között. Bukarestből jelentik: A Franco-Román léghajótársaság tudvalevőleg szerződést kötött a kormánnyal Franciország és Románia közötti légutak közlekedésére vonatkozólag. A társaság első léghajója néhány nap múlva érkezik Bukarestbe s egyelőre csak postai szolgálatot fog teljesíteni.

Iskolaigazgató, aki ellopja az iskola motorját. Késmárkról jelentik: A késmári állami kereskedelmi iskolából a múlt héten eltűnt a viztató felhajtó motorja a szivattyúval és szellőztetővel együtt. A rögtön megindított nyomozás arra a meglepő eredményre vezetett, hogy a lopást a szomszéd elemi iskola igazgatója, Vojtech Emil követte el egy Nedved Vilém nevű „mérnök” segítségével. Vojtech alkálccsal kinyitotta az iskolájából a kereskedelmi vezető átfáradóját, a „mérnök” leszerelte a motort, amelyet azután felvittek az igazgatói irodába. Itt az iskolai fűsládaiba csomagolva, elvitték egy helybeli kereskedőnek, eladták, sőt vetőli is szerettek neki rá. A rendőri nyomozás kiderítette, hogy Nedved Vilém nem mérnök s már két év óta körözik lopásokért és szélhámosságokért. Szamarója épen a motorok leszerelése s elvittetése volt. Mindkét tettes megszökött, de a rendőrség Nedvedet lépre csalta s elfogta, Vojtech pedig, aki szűtközésébe, egy csehországi faluba szökött, elfogatása után öngyilkosságot próbált elkövetni. A felfordulás óta a késmári állami iskolákban ez már a negyedik igazgató, akit erőszakkal kell eltávolítani. Az első elitta a polgári iskola fűst, szentét, fizikai műszereit s huszszónul egy irógépet is elvitt. A második tanítás közben erkölcsötlenkedett a kislányokkal s azért csapták el. A hirhdt Zátokot renitencia és gondtalan vezetés miatt helyezték el a kereskedelmi iskolából. A negyedik most önmaga szökött meg.

Villámcsapástól felrobbant egy municioraktár. Bukarestből jelentik: Husiból jelentik, hogy a városból 25 km-re fekvő Krasna községben egy katonai municioraktárba beütött a villám és hatalmas robbanást okozott. A raktárt öt-z katonák közt igen sokan meghaltak és többen megsebesültek.

Egy

Tegu
Lokala
előte v
talott
voitam
licista v
hogy a
hajúas
dorja N
nyet au
sággal
magam
ban, a
bonavia
got. A
amelyet
szatulya
lésknek
keddi.
tődecs
idesja
mint eg
távol a
lévniül
érdekes
jőzan é
ró, azé
stüket
impress
go társ
szelyeát
a szivér
vel edd
hogy fr
baldról
ny bea
rában fe
nem be
rilmény
valláta
ról vald

— M
— holle
gotatják
résse Né
kérdése.

— E
szerint
Önöknek
nek Srd
mi már
több sz
hadifog
róluk. E
sok né
skinek
fognak
Különb
engedek
hat eo i
mura. I
utcai fel
tejjesen
bevezeté
egy hal
lyen sa
népmesé
eszembe
dunzadó
mások i
hogy os
tekre f
szás, ny
lásokat,
neik. E
memek
bizonyo
négy nap
lán az e
Azonban
rovására
rendre
és azt n
delibábo
áldomi.

— M
helyzet
— I
szág os
Námstor
Francio
keresede

Egy német, aki optimista

— Az Uj Kelet párisi levelezőjétől —

André Laug a párisi „Figaro”-tól beszélgetett egy német jobboldali lap szerkesztőjével.

Tegnap Sorg urat korestem fel, a „Lokalanzeiger” egyik szerkesztőjét. Az eddig való uspon Kerr Alfrédal folytatott beszélgetésem után kíváncsi voltam egy kevésbé ismert német publicista véleményére is. Kerr kijelentette, hogy a versélteli békeszerződés végrehajtás feltételül a bosevizmusba sodorja Németországot és ezt a véleményemet annyi meggyőződéssel és komolysággal mondta el, hogy rövid ideig magam is a hatása alatt álltam. Valóban, a németek kilencven százaléka a bosevizmussal fenyegeti Franciaországot. A bosevizmus egy kárjátékdög, amelyet elővesznek mindannyiszor a szabályától, amikor az antantköveteléseknek nem akarnak engedelmessé válni. A bosevizmussal való fenyegetés a németeknek ma már a fixa ideája és gyarabban hivatkoznak rá, mint egy fegyveres revánusra, amely távol a tömegektől és egyébként is valószínűtlen. Sorg ur kijelentései nagyon érdekesek. Ő jobboldali, de nagyon józan és széles horizontú német újságíró, azért tartom fontosnak beszélgatésüket hűen megörökíteni, mert az az impresszióm, hogy Sorg ur a barátságos társalgás alatt egyáltalán nem feszélyezte magát és azt mondta el, ami a szívén felelt. Legtöbb német, akivel eddig beszéltem, amikor megkérdeztem, hogy francia újságíró vagyok, kívülre belátnál valami furcsa pöst vágott és úgy beszél, mintha a francia kamarában fejtené ki nézeteit. Sorg urat nem befolyásolták az ilyen mellékülmények és egyszerű tisztasággal revalálta annak a csoportnak a helyzetéről való véleményét, ahova tartozik.

— Helyzetünk nem olyan fragikus, ahogy mondják és ahogy innak róla. Késztelen, hogy nagyon komoly a helyzet, de nem ad okot a teljes pesszimizmusra. Egyelőre nem kell katasztrófát tartani.

— Megbecsülsem, — szólam kösbe — kollégái különös előszeretettel hangosztatják, hogy a kommunizmus kitörése Németországban már csak hetek kérdése.

— Ezek túloznak. A bosevizmus szerintem távol áll a germán lélektől. Önöknek Franciaországban még lehetnek Szojvetországról illuzióik, de mi már jól ismerjük a szovjetet. A több száz ezer német katona, aki miut hadifoglyi jött haza, eléget beszél róluk. És az utolsó fél évben nagyon sok német utazott Oroszországban, akiknek az elbeszélései senkit sem fognak a kommunista táborba terelni. Különbben is a német nép nyugodt, engedelmis és dolgos természetű, tehát eo ipso nem hajlamos a bosevizmura. Forradalmi készségüket a nagy utcai felvonulásokban élük ki, amely teljesen elegendő a forradalmi energiák bevezetésére. Ha egy nagy jobboldali vagy baloldali demonstrációt látok, amelyen százazrek vesznek részt, a régi népmesének az az óriás gyermeke jut eszembe, aki ártatlanul gyönyörködik duzzadó ismeiben és szereti, ha ezt mások is látják, de nem jut eszébe, hogy csodás erejét könnyelmű kísérletekre felhasználja. Szeretik az imponálni, nyugodt lefolyású utcai felvonulásokat, mert ez a játék új és tetszik nekik. Ezt komolyan csinálják, de nem mennek tovább. Voltak rá esetek és bizonyosan elő fognak fordulni háromnegyvennapos zavargások, amelyek talán az egész országra kiterjedhetnek. Azonban ezt csak a fojtó atmoszféra rovasára kell irni. A német népnek rendre és nyugalomra van szüksége és ezt nem fogják a ködben lebegő delibábok kedvéért könnyelműen feláldozni.

— Mi a véleménye a külpolitikai helyzetről?

— Én azt hiszem, hogy Franciaország csalódik, ha azt gondolja, hogy Németország a legnagyobb ellensége. Franciaország legkomolyabb és legelkesztettebb ellensége Anglia. Anglia

nélkül Franciaország és Németország megértene egymást. Ha megengednék, hogy Németország ne aranyban, hanem természetben fizessen, egy rövid idő alatt kiigénylíthetné minden tartozását. Ezt másként nem lehet megoldani:

— És a német antiszemitizmus...

— Németországban sok zsidó él. Akik a háboru alatt ületéket csináltak, azok nagy vagyonokat gyűjtöttek. Akik pedig politizáltak, azos sem népszerűek a laikus tömegek előtt, mert miut előrelátó realpolitikuskok komolyan vettek és veszik a békeszerződést. Ezért kellett meghalni a nagyserü Rathenannak is. És a két motívuma a német antiszemitizmusnak.

— Tíz hat nem tartja komolyan a revánsgondolatot?

— Önök teljesen lefegyverették Németországot. Az ellenőrző bizottságok a lefegyverzés szempontjából nagy-

szerűen megfelelnek feladatuknak. És önök mégis félnek tőlünk.

— Félünk? Mi nem félünk önöktől, hiszen ma sokkal megsemmisítően erősebbek vagyunk. Mi lefegyvereztük Németországot és nem akarjuk, hogy újból felfegyverkezzenek.

— Rendben van. Nem akarják, hogy felfegyverkezünk. Ezt értem. De önök nemcsak ezt akarják, mert szinte mértani pontosággal buzzák ki a falajt napról napra jobban alótnak.

— És így nem fedi a valót. Nem akarjuk önöket megfojtani, csak magunkra vigyázunk. Negyon jól tudjuk, ha szemet hunyunk a katonai mozgólódások előtt, ugy tiz év múlva, a kris után, önök erősebbek és rettenetesebbek lennének, mint valaha.

Sorg ur finoman mosolygott. És nem válaszolt.

Louis Loup

Taft londoni látogatása diplomáciai válsággal fenyegetett

Az ex-elnök jelenlétében megsérték Amerikát

— Az Uj Kelet tudósítójától —

London, aug. 28.

Taft, az amerikai Egyesült-Államok volt elnöke, a napokban Londonban tartózkodott Titkos diplomáciai küldetésével érkezett ide, amit azonban elrejtettek a nyilvánosság előtt. A sajtó politikai okokból nem is firtatta látogatásának célját és hogy eltérte tőle a közvéleményét, azt írta, hogy Taft, mint a kongresszus igazsági bizottságának elnöke az angol törvénykezés tanulmányozása végett jött Londonba. A királlyal és a kormány tagjaival való találkozásait csak futólag említették, anélkül bővebben írtak arról, hogy a volt elnök sorra meglátogatta a törvényesétek elnökeit és a különféle jogi intézményeket is, mert forrásainál akarja megismerni a híres angol jogszolgáltatást. A volt elnök valóban érdeklődött Anglia törvénykezési szisztemái iránt. És most épen akkor egész London a Shroowsbary lordok pere miatt izgatózott, elhatározta, hogy végighallgatja a tárgyalást. Az újságok tudomást szereztek a magas vendég szándékáról és angol módra beharangozták az eseményt. A tárgyalás során a bíróság felolvastatta Shroowsbary leveleit, amelyek kínos hatást kellettek. A levelek súlyos invokatívákallj támadták meg az apertát, ami amerikai és ezzel kapcsolatosan az amerikai erkölcsöket is kritizálta.

Howard William Taft, aki az elnök mellett áll, megdöbbenve hallgatta a megszegényítő kritikát, indulatosan felugrott és távozott, anélkül, hogy csak egy köszöntéssel is méltatta volna a bíróságot.

A diplomáciai bonyodalom elkerülhetetlennek látszott. Az amerikai körök háborogtak. Azt mondták, hogy a bíróság súlyos tapintatlansága nemcsak Amerika egyik legkiválóbb reprezentációját sértette meg, de Amerikát magát is, mert olyan látszata van a dolognak, hogy előzékenységből épen akkor olvastatták fel az elnök jelenlétében az omiózus leveleket. A botrányt nagyvesszen elfojtották. A tapintatlan elnököt ellávolították és Amerika ezzel elégtételeit kapott.

A híres pernek, amely hajszál híjján Amerika pere lett Anglia ellen, ez a története.

Lord Shroowsbary, Anglia egyik leggazdagabb földesura, aki a mult évben váratlanul meghalt, fél vagyonát egy mrs. Brawly nevű özvegyasszonyra testálta. A lord negyvenkilenc éves volt, amikor a szép asszonnyal megismerkedett. A viszony kezdetben tisztaságesnek látszott, mert a lord tiszteletben tartotta a családi tradíciót és vigyázott a sajátmaga presztizsére is. De végül mégis a legszebb vidéki kastélyát rendezte be a szép özvegy számára és a családjától elhidegült.

Véglegesen azonban csak 1915-ben

szakított a családjával. Akkoriban történt, hogy a fia, sir Wyollett elesett a háboruban. Még le sem tett a gyászév, mikor az özvegy lady megismerkedett Richard Penawerrel, az amerikai nagykövetség tiskarával, megszerelte és a felesége lett.

Ez a házasság megbotránkosította az egész angol arisztokráciát, de különösen lord Shroowsbaryt, aki nem tudta megérteni, hogy egy angol nemes hölgy hogyan eszerelheti fel a Shroowsbary nevet a plebejus Penawer névvel. Haragjában megvonta tőle az apnást és még az unokájával sem törődött, holott az örököse volt.

Penawerné többzör levelet írt a lordnak és kérte a fia után járó trtásdíjat. A gögőse főur hajhataatlan maradt. Kijelentette, hogy még az unokáját is kitagadja, mert ugyis tudja, hogy az az amerikai szellem, amelynek a hatása alá került, meg fogja mételeyezni és a Shroowsbary névre csak szégyent hozhat.

Az amerikai Penawer ezért elégtételt követelt a lordtól. Csaknem párbajra került a sor, de ezt valahogy elsimították. — A diplomáciai helyzete azonban megrendült és titkári állásáról lemondott. A Shroowsbary-ház bonyodalmai akkor játszottak bele legelső ízben az amerikai diplomáciába. Senkise sejtette, hogy még kellemetlenebb összeütközések is származhatnak a családi viszálykodásból.

Penawerné minden bisalmát az anyósába vetette, mert azt remélte, hogy az ő közbenjárása még kibécséltetheti a lordot. Félkezerte és megmutatta neki a levelet. A lady megígérte a közvetítést és a levelet magánál tartotta. A közbenjárást annyira rokon vette lord Shroowsbary, hogy végképen elfordult a családjától. Az utolsó percig haragot tartott és ezzel bosszuita meg magát, hogy vagyonának fele részét mrs. Brawly-re hagyta.

Lady Shroowsbary meglátotta a végrendeletet és a per, mint már említetttem, óriási szenzációt kellett. A megkárosult örökösöknek azt kellett bebizonyítani, hogy a vagyonmegvonás jogosulatlanul érte őket. A lordnak nem volt semmi oka arra, hogy családját megbüntesse. A felesége és az unokája nem vétett ellene, csak a menyére haragudott a második házassága miatt. Hogy haragját mégis az egész családra vitte át, még azokra is, akik a méltatlan házasságban ártatlanok és legalább is ugy szegyenkeztek miatta, mint ő maga, azt mutatja, hogy

a lord elméje meggyengült, a vagyonával már akkor rendelkezett, mikor a józan esze megzavarodott és a végrendeletkezése ennélfogva érvénytelen.

Epen ezt bizonyította az özvegy lady

ügyvédje, mikor a bíróság elnökének az amerikai ex-elnök látogatását jelentették be. Az elnök felfüggesztette a tárgyalást, bírótársaival eléb e ment a magas vendégnek, nagy ünneppélyesen a bírói emelvényre vezette, maga mellé ültette és röviden előadta, hogy miről tárgyalnak. Taft nyájasan megköszönte a felvilágosítást és kérte, hogy folytassák a tárgyalást.

Az elnök felszólítására az ügyvéd folytatta az előterjesztést.

Ezután lady Shroowsbary lépett a bíróság elé. Nyugodtan beszélt, de mindjárt az első mondatai nyugtalanságot okoztak. Drámai feszültséggel telt meg a levegő.

— Uraim, — kezdte a lady — ilyen végrendeletet csak a gyűlölet inspirálhat. De kijelentem, hogy sem én, sem unokám nem érdemeltük meg lord Shroowsbary gyűlöletét. Egy szerencsétlen szenvedély ugyan elszakította tőlünk, de ez nem fojtotta el a kötelességérzetét. Ennek az érthetetlen irának csak egy magyarázata van:

gyűlölte Amerikát és rajtunk torolta meg, hogy a háboruban elesett fiának özvegye egy amerikai férfi felesége lett, ami mélyen sértette büszkeségét.

Howard William Taft, az Unió ex-elnöke elszápad és kérdőben néz a bíróság tagjaira.

A közönség mozgolódik. A bíróság elnöke idegesen az akták között kotorász.

Lady Shroowsbary előbbre lép. Egy levelet nyújt át a bíróságnak.

— Ezt a levelet — mondja — mrs. Penawerhez intézte lord Shroowsbary. Minthogy állításaimat döntő erővel csak ezzel bizonyíthatom, kérem a bíróságot, rendelje el a felolvasását.

A bíróság elnöke belénáz a levélbe és szemlátomást megzavarodik.

— Regazskodom a felolvasáshoz — mondja lady Shroowsbary.

A bíróság elnöke sáhnaj és elrendeli a felolvasást. A jegyző felolvassa a levelet.

— Vegye tudomásul, asszonyom, hogy ezzel a házassággal olyan sebet ütött rajtam, amelyet nem tudok megfocsátani. Nem becsülöm meg a feleségemnek sem, mert az ő kötelessége lett volna visszatarítani őnt ettől a végzetes lépéstől, amely családi nevünkön foltot ejtett. Ami pedig az unokámai illeti, hát eltökélt szándékom, hogy mindaddig, amig méltó kére nem adja, se pénzrel, se egyébbel nem támogatom. Nem támogathatok valakit, még ha a vérem is, aki

amerikai hatások alatt az angol eszmétől elidegenedik. Az amerikai morált veszedelmesnek tartom és az ön férje ezzel mételeyezi meg az unokámat. Nekem nem kell olyan iskola, aki köztársasági ideákkal rontja meg öröklött angol tisztaságát

Tovább nem olvashatták a jegyző. Mert Taft exelnök nagy erővel kirogta maga elől a támlaszékét, felugrott és lesújtó pillantást vetve a bíróság elnökére, felháborodva eltávozott.

Ami ezután történt, elgondolható. Az amerikai követtség elégtételt követelt. Taft dusszogra visszavonult. Súlyos bonyodalmak fenyegetik a diplomáciát. De a botrányt elfojtják. Egy dolog azonban bizonyos. Lady Shroowsbary a pert elvesztette.

Nathan Parker.

— Az Uj Kelet könyvosztálya pertómentesen küldi el mindenkinek könyvés kottajegyzékét, aki azt egy levelező-lapon kéri.

Sport kötött-szövött **Áruház**
Aradi köté és kötött szövőgyár Ierakata Cluj, Wesselényi-utca 16.
Kötött kabátok, szetterek, kötött ruhák, harisnyo és kényű eredeti gyári árban kapható.

za

Rókat és más fest az Unio gőzmosógyár Kolozsvár

SPORT

Glosszák

az első román-lengyel válogatott mérkőzéshez

Az Új Kelet tudósítójától

A Csernovitában szeptember harmadikán megtartott első román-lengyel nemzetközi válogatott mérkőzéséről a napilapok és a szakajtó beszámolójain részletes tudósítások jelentek meg, amelyek azonban sok tekintetben lényegi korrekcióra szorulnak. A romániai válogatott csapat teljesítményének értékét nem devaluálhatják azok az észinte kritikai megjegyzések, amelyeket a szereplő játékosok és a kolozsvári szertanuk információja alapján a két ország első sportriválizálásához fűzünk.

A romániai válogatott csapat látványosan a legteljesebb egyetértésben utazott el Csernovitába. Dr. Morar Teofil szövetségi kapitány, aki heroiikus munkát fejtett ki a mérkőzés sportbeli sikere érdekében, belső nyugtalansággal aggdótt: vajjon Jakobi, Rónai és Drescher követni fogják-e a Kolozsvárról elindult futballtársukat. Rónai és Drescher tényleg megérkezett Bukovina fő városába, Jakobit azonban fontos körülmények akadályozták a részvételben. Az adott helyzetben a szövetségi kapitány legjobb lelkiismerete és tudása szerint állította össze a válogatott csapatot és energikus fellépéssel sikerült megakadályozni a lokalpatriotizmus és klubérdekek érvényesülését.

Szatmári volt a kapus és nem — mint a nagyváradiak szerették volna — Ströck. A KAC gólvédője minden tekintetben megfelelt a hozzáfűzött várakozásoknak és oroszláuróza van abban, hogy a romániai válogatott csapat nem szenvedett vereséget.

Bartha a nagyváradi Törökves szeszélyes hátvéde érthetően neheztelt klubtársra, Ströck mellőzéseért. Elégedettségének a játékok folyamán többször kifejezést is adott, idegességében Szatmárit is akadályozta a védésben.

Dr. Hirsch Elemér ellen is kifogása volt Barthanak. Nem lehet vele békélni — zuglódot többiben. Csöves azonban, aki régi rutinrozzott futballerka, alaposan megleckéztette Barthát, aki jónak látta elhallgatni.

Koch Emilről, az MTK Rigoló néven ismert kitűnő fedezetéről hallgattak a sportkritikák. Elhallgatták, hogy jó volt, hogy teljesítménye nemcsak egyenrangú, de sok tekintetben értékesebb is volt a többi válogatott munkájánál.

Kinigli az első félidőben gyenge volt. Magas gyertyákkal dobta támadásba a csatársort és a félidőben dr. Hirsch Elemérnek kellett elméleti oktatást tartania Kinigli részére, hogy a centerhalf a csapat tengelye, az ő működéséről függ a csatársor támadási akciójának sikere és válogatott nemzetközi mérkőzésen a centerhalfnak pontos lapsos passzokkal illik a csatársort tömnie, ha gólt akarnak elérni. Kinigli — dícséretére legyen mondva — megfogadta Csöves tanácsát és a második félidőben az ideális centerhalf játékát produkálta.

Kozovicsról kellett volna először megemlékeznünk. Nemcsak azért, mert szerencsés szabadrugása eredményezte a kiegyenlítést, de azért a fegyelmet és önfegyelmezést magatartásáért, hogy Jakobi távollétében vállalta a veszedelmes lengyel balszárny

feltartóztatását, amely pedig még Kertész Vilinek, a magyar bajnok-csapat többszörös reprezentatív fedezetjátékosának is nehéz dió volt. Az első félidőben nehezen élte bele magát Kozovics a szokatlan szerepbe, a második félidőben azonban megmutatta, hogy kivételes tehetsége és nagy klássa itt is tud érvényesülni.

A csatársor csődött mondott. Rónai és Drescher meg sem közölték azt a formát, amelyet klubmérkőzéseiken szoktak kijátszani és Ströck is gyengén szerepelt. Harminc méterről kísérletezett góllövéssekkel, nem kis meglepetésére a romániai válogatott csapat többi tagjainak és a szövetségi kapitánynak. A csatárok driblizési kísérleteit csirájában fojtották el a fúrge lengyel halfok és a kitűnő hátvédok. Drescher sokat kalandozott offsideon, a szertanuk nem tévednek, mikor azt állítják, hogy Lukinich jobban töltötte volna be ezt a posztot. A csatársor legnagyobb bűne azonban az volt, hogy hiányzott az összejátékra való törekvés és feltékenykedés egymásra. A balszárny elszigetelten csak arra törekedett, hogy a NAC legyeje a gólrúgás dícsősége, a Törökveszt reprezentáló Ströck viszont a klubának szerette volna megszerazni ezt az örömet. Eggették tehát egymást, de az egymással szemben megnyilvánuló féltékenységet fokozták azzal is, hogy egyesült erővel figyeltek arra, nehogy Micinszki vagy Guga tehát Csernovitz, vagy Kolozsvár jusson a gólrúgás babérajához.

Micinszki. Súdták ezt a szegény lengyel fiút, aki budapesti emlékeiből megőrzött annyit, hogy megértette a személye ellen megnyilvánuló igaztalan antipátiát. Mikor látta, hogy egyszerű és pontos passzok helyett céltalan labdacsapkodással próbálják érvényesülésében megakadályozni, helyet cserélt Gugával és a második félidőben jobbszélát játszott.

Guga volt a csatársor legjobb embere. Lakésedősel, ambícióval küzdött és a második félidőben a centercsatár posztján nagy fegyelmerttségről és önzetlenségről tett tanúbizonyságot. Bár a tizenegyes pontig sikerült magát átörölnie, nem lőtt céltalanul kapura, hanem átadta a labdát kedvező helyzetben lévő társának.

A rendezés, a válogatott csapat fogadtatás, az elszállásolás és az ellátás tekintetében a hazai csapat tagjainak nem volt okuk panaszukodni. Kellemetlen impressiót váltott azonban ki az a figyelmetlenség, amelyért a csernovitai szövetséget terheli a felelősség, hogy a sporttelepre elfelejtették a lengyel trikókat kitűzni. A lengyelek valószínűleg nem fogják hasonló udvariatlansággal viszonzni a legközelebbi revánsmérkőzést.

A romániai válogatott csapat tagjainak csernovitzi tartózkodását csak az elutasítás előtt megajtott elszámolás tette kellemetlenné. Dr. Morar Teofil szövetségi kapitány a csernovitzi szövetség vezetőinek szűkmarkúságának láttára nem állhatott meg, hogy elégedettségének kifejezést ne adjon. — Ne akarjanak a sport révén karriert csinálni azok, akik nem értenek a sporthoz — ezek voltak bucsuszavai és a kolozsvári szövetség szánlaja terhére gondoskodott a Kolozsvárra visszatérő válogatott játékosok utközben való élelmezéséről.

Az FSSR bukaresti központjának és a válogatott mérkőzéseket előkészítő kolozsvári Comitetul Regionalnak figyelmébe ajánljuk ezeket a jóindulatulag megírt kritikai megjegyzéseket. Lelkiismeretes és gondos előkészületekkel kell a Románia színeinek becsületéért küzdő válogatott csapat tagjairól gondoskodni, a klubérdekek érvényesülését csirájában előfojtani, vasfegyelmet teremteni a játé-

kosok között és olyan erőkre bízni a válogatott mérkőzések megrendezését, akik nehéz és felelősségteljes munkájuknak mindenképpen eleget tudnak tenni. Ha ezt akár kényelem-

szerepléstől, akár kellő fontosságukat fel nem ismerve elmulasztják, katasztrófális vereségek tehetik ki a Románia sportját reprezentáló válogatott csapatot.

KÖZGAZDASÁG

Hiába maximálták a gabona és lisztárakat

Fehérliszt 6 lei 50, főzöliszt 6 lei, barnaliszt 5 lei

— Az Új Kelet tudósítójától —

Szerdán délben a prefekturán a malomtulajdonosok és gabonatulajdonosok azindoktusa képviselőinek bevonásával tanácskozás folyt a kenyér és lisztáraknak a kormány utolsó rendeletében foglalt maximális árakkal való kiegyenlítődsége tárgyában. A hatóságot a prefektuson kívül képviselték dr. Pop polgármester, Mészöri, a kereskedelmi és iparfelügyelő-ség vezérinspektora és Blancheberg mérnök, iparügyi főfelügyelő.

A molnárok érde képviselőiben Pinter, a Molnár és Pinter cég főnöke ismertette a helyzetet. A malomulajdonosok tekintve, hogy a raktáron és utban lévő gabonát tetemesen drágábban vették, mint amennyivel a rendelet állapítja meg a gabona árakat, csak úgy hajlandó kiörölni ezt a gabonát, ha rafizetés nélkül dolgozhat. Vagyis számokban kifejezve ez azt jelenti, hogy a fehérlisztet 6 lei 50 banijával, a főzölisztet 6 leivel, a barnalisztet 5 leivel vesztegetik a városban.

Hogy a különbség a kívánt és a molnárok által javasolt árak között minél szembetűnőbb legyen, a polgármester felhívta a kormány táviratát. E távirat szerint a barna liszt ára három lei 30 bani, amely legfeljebb tíz százalékkal drágulhat a helyi viszonyok által diktált: szükségesszerint.

Blankhonberg főfelügyelő erőlyesen állást foglalt a rendelet érvényesítése mellett. A kormány több akéten foglalkozott a kenyérmagvak és a kenyér árak országos rendezésével és a végleges megállapodások a beszerzett adatok alapján jöttek létre. Muszáj tehát a rendeletnek érvényt szerezni minden körülmények között. Kérdi, milyea alappon tartják fenn továbbra a molnárok és gabonakereskedők régi árait?

A molnárok képviselői bejelentették, hogy hajlandók számlákkal és fuvarlevelekkel igazolni az árakról tett kijelentéseiket. Információik szerint egyébként a kormány meg sem fogja kísérlni a rekvirálást a 300 leies alapon. A paraszt ugyanis az ipari cikkek drágulásán kívül a tavalyi áraknál azért sem adhatja olcsóbban a gabonát, mert az idej terhére nem jobb a tavalyinál. Kifogásolják továbbá azt is, hogy a Kormány a korpaárát 2 lei ötven baniban állapította meg. Olyan összeg, amely alig valamivel kisebb az árpa áránál és ezen az áron képtelenség vevőt találni rá, ha csak maga az állam nem váltja meg. A drága kenyér különben is csak ideiglenes állapot, amely legfeljebb szeptember huszonötödikéig tarthat. Ajánlják, hogy a város havi száz vagont kérjen a CER igazgatóságától a regáthól való liszt szállítására. De még az esetben, ha Buzau környékéről el lehetne hozni akadálytalanul az ott leraktározott gabonát, akkor sem lehet 340 leinél olcsóbban megszerazni métermázsáját.

Pinter malomigazgató szenvedélyes hangon követeli a kormánytól, hogy vegye át a malmkat, államosítsa mint a gyufagyárakat, de fizesse a

rezsít és béreket, majd meglátja akkor a közönség, kaphat-e maximális áron kenyeret. Arról persze egyetlen szóval sem emlékezett meg, hogy tavaly, amikor maximális összegeket kaptak a lisztet, egyes malmok öt millió nyereséggel zárták az üzleti mérleget. Vajjon tényleg mennének, ha most a drágábban vásárolt lisztből egy kis ideig az előrt áron szolgálnak a nagyközönség érdekeit.

Az értekezlet ugy határozott, hogy újból táviratot inéz a belügyminiszterhez és az ellenörző bizottsághoz, hogy keddig, amikor a prefektus Bukarestben lesz, függesszék föl a rendelet rendelkező részét.

Belföld

(x) Az elvámolás új rendje. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszterium rendeletet bocsátott ki valamennyi vámhatósághoz, mely szerint ezantul az árak megvámolása nem a határon, hanem a kereskedők lakhelyén fog megtörténni. A pénzügyminiszter ezzel a rendelettel a csempészsékek és a határon történő lopásnak kíván végetvetni.

(x) Megdrágul a cukor. Bukarestből jelentik: Az ország cukorgyárai azzal a kéréssel fordultak a kereskedelmi és iparügyi miniszterhez, hogy engedélyezze a cukorárak felemelését. Sassa miniszter kiltátsba helyezte, hogy ankétot fog tartani, amelyen szabályo ni fogják ennek az elsőrendű szükséglet cikknak a termelését és kereskedelmét.

Külföld

(x) Magyarország külkereskedelmi mérlege. Budapestről jelentik, hogy 1922 első hat hónapjában Magyarországra bevitték 139 millió métermázsas árut, amelynek 32 százaléka Csehszlovákiából, 27 százaléka pedig Romániából került az országba. Az exportból 43 százalékat Ausztriába szállítottak, 28 százalékat Jugoszláviába és körülbelül 4 százalékat Romániába. Ausztriába 639 ezer métermázsas lisztet szállítottak, Csehszlovákiába 318 ezer métermázsas lisztet és 13 millió métermázsas szenet vittek ki.

(x) Eitörlik a szövetségközi adósságokat. Newyorkból jelentik, hogy a Williamstowban összeült kongresszuson az amerikai bankárok kijelentették, hogy hajlandók az összes szövetségközi adósságokat elengedni, kivéve Angliáét. A tervet Anderson a Chase National Bank igazgatója terjesztette elő és három pontot tartalmaz. Az első feltétel az, hogy az érdekelte államok kötelesek a költségvetésüket reformálni az adók fokozásajutján. A papirpénzt meghatározott arányértékre kell devalválni, így szól a második feltétel. A harmadik feltétele az, hogy szabályozni kell a jóvátétel kérdését, olyan gazdasági alapon, amely leszállítja a német adósságokat és egyben három vagy ötéves moratóriumot adnak Németországnak, mert csak ez esetben lehet szó egy nemzetközi kölcsönről, amelyből Németország kifizetheti majd a jóvátétel összegét.

Feladás szerkesztő DR. MARTON ERŐS
Híradó: HADIMA nyomda és kiadóvállalat R.T.
Szerkesztőségi telefonszám 977

— Olvasta már Agnon, a legnagyobb élő héber író regényét? „És a megörbédtt kiegyenesedik“?

Grünwald üvegesis zolda és tükörgyár

Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készülnek. Épületüvegezési vállalat!
1400 Ujrafoncsorozás. Finntükrök.

Oradea - Mare
Str. Gerliezy 16.

Csütör
SZIN
Habima
Szombato
mie
Vasárnap
béri
Sob
Hétfőn, 19
béri
Kedden,
let
Szerdán,
mie
Csütörtök
béri
Stie
Állan
váltbatók
Mári
szerdájá
gyar szí
ermans
A pénzt
író kéff
legérdek
nak. A
elevensé
lóssy M
repő: I
Forgács
Juliska
szereplő
A két d
Csütörtök
béri
Péntek:
hel
Szombat
ass
ára
Szombat
uj
ára
Vasárnap
szé
Vasárnap
ass
Re
Hétfő: T
he
a műsor
megv
Kiki.
kaagató
a Kiki-ne
Tarnay T
vel, Forg
Oláh Fer
este meg
Hollan
házi sze
menyess
lesz. Bőc
hódította
szinpadja
nő szerző
szerezte
Luxembu
világsike
aratott. A
a legnagyobb
A főszer
Emminék
Berky Jő
Gyulának
rendezés
betanítást
Kék r
szombato
a Kék m
Berky, N
fogják a
Gy
He
Wo
női dí
olo
Cluj,

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Habima Erdélyi Zsidó Színpad

Igazgató S. Stramer

Heti műsor

Szombaton, 1922 szeptember 9-én premierbérlet 1. szám és
 Vasárnap, 1922 szeptember 10-én A bérlet 1. szám: Geid Liebe und Schande.
 Hétfőn, 1922 szeptember 11-én premierbérlet 2. szám és
 Kedden, 1922 szeptember 12-én A bérlet 2. szám: Ciszkele Koi Bojnik.
 Szerdán, 1922 szeptember 13-án premierbérlet 3. szám és
 Csütörtökön, 1922 szeptember 14-én A bérlet 3. szám: Das Bilbil (Die Stiefmüdel).

Állandó és 10 szelvényes bérletek válthatók a napi pénztárnál.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Mári és A pénztárca. Jövő hét szerdáján kettős raprize lesz a magyar színházak. Színre kerül Heyermans Mária és Mirbeau szatirája, A pénztárca. A nagy holland zsidó író kétfelvonásos drámája egyike a legérdekesebb problémájú daraboknak. A francia egyfelvonásos csupa elevenség és jóiatu guay. Márt Miklóssy Margit játssza. A többi szereplő: Izsáky Margit, Lőrincz Aranka, Forgács Rózi, Baróti Erzsébet, Aldor Juliska és Nagy Gyula. A pénztárca szereplői: Izsáky, Forgács és Oláh. A két darabot Kadar Imre rendezi.

Heti műsor

Csütörtök: Kiki. (Ujdonság először. Premierbérlet 2. szám. Premier helyárrakkal.)
 Péntek: Kiki. (Ujdonság 2-odszor. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 2. szám B.)
 Szombat d. u. 3-kor és 5-kor: Névtelen asszony. (Mozielőadás igen olcsó helyárrakkal. Főszereplő: Márkus Emilia.)
 Szombat este fél 8-kor: Kék mazur. (Operet-ujdonság, 15-ödször. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 3. sz. C.)
 Vasárnap d. u. 3 órakor: Tatárjárás. (Uj szereposztással. Olcsó helyárrakkal.)
 Vasárnap este 8 órakor: Hamburgi menyasszony. (Operet-ujdonság 8-edszer. Rendes helyárrakkal. Bérletszűnetben.)
 Hétfő: Tüzek. (Ujdonság 4-edszer. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 4. szám A.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megváltástok a színház pénztáránál.

Kiki. Ma este lesz a premierje Pécard kacsagató, finom és szellemes új előzatának a Kiki-nek, a főszerepekben Neményi Lilivel, Tamay Terivel, Fajk Rózival, Táray Böskével, Forgács Sándorral, Mihályfi Lászlóval, Oláh Ferencel, Cselle Lajossal. Pénteken este megismétlik a Kiki előadását.

Hollandi menyecske. A jövő hét színházi szenzációja Kálmán Imre Hollandi menyecske c. új operettjének a bemutatása lesz. Bécsből kiindulva ez az operett meghódította Európa és Amerika minden énekes színpadjának a közönségét. A Csárdáskirálynő szerzője tulajdonképpen ezzel a művével szerezte meg világhíret. A Vig özevgy a Luxemburg grófia óta nem volt példa olyan világsikerre, amint a Hollandi menyecske aratott. A kolozsvári színház énekes együttese a legnagyobb ambícióval készül az ujdonságra. A főszerepek Kolbay Hedikának, Somogyi Emminek, Miklóssi Margitnak, Tompa Bélának, Berky Józsefnek, Bányász Istvánnak Nagy Gyulának Leóweynok vannak kiosztva. A rendezés komplikált munkáját Izsó Miklós, a betanítást Stephanides József végzi.

Kék mazur. Tizenötödik előadása lesz, szombaton este Lehár népszerű operettjének, a Kék mazur-nak. Kolbay, Somogyi, Tompa, Berky, Nagy Gyula, Leówey, Izsó Miklós fogják a Kék mazur főszerepeit játszani.

Győződjön meg

mielőtt ruházati szükségleteit beszerezné

Heller, Weisz & Molnár

női divatruháznak általános ismert

olcsó árairól!

Cluj, Wesselényi-utca 6. sz.

Valutapiao szeptember 6-án

TÖZSDÉK	Lei	osseh kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. marka	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest	valuta deviza	480 500	10	1145 1110	24 25	607 625	20 18	7 6	635 634	170		205 142	143 142			
Bécs	valuta deviza											35	28			
Prága	valuta deviza		200	270	524	133	393	115	126							
Berlin	valuta deviza	48		109	268	6100		63	6375				1400	550		
Zürich	valuta deviza	1875	37	4180		9295	075	21	2353			8	526			
Paris	valuta deviza	9	4505	090		244	5590	02	5785			1480	1284			
Budapest	valuta deviza	17		170	172	415	94	265	9600	2350			2165 2775	847		

Mártonffy Testvérek & Co

ujjonnan berendezett világ-
 városiszőrmearuházában leg-
 újabb modellek, elsőrangú
 szőrmék, mindennemű szőr-
 mecikkek, — szűcskéllékek
 nagyban és kicsinyben. —
Szilid bevásárlási forrás!

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirei 20. (Főtér)
 Telefon 10—25. 1396 Sürgőncim: Mártonffypelz.

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co

kötött, szövött, rövid és norinbergi árak nagykereskedése
 Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

Kepes Elek orvosi kötszerész

Oradea-Mare, Sas-passage
 Ajánlja saját készítményű sérvkötiit, haskötiit stb.
 Női és férfi övszerek nagyraktára

MODERN ÜVEGCSISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR

készíti a legszebb tükröket és butorüvegeket minden méretben és mennyiségben
Ujrafoncsorozás! Kérjen árajánlatot!

PÉCHY és TÁRSA

Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna (Kapucinus-u.) 20. 0000000000000000 1381

Butorkereskedők és butorvásárlók figyelmébe!

Mielőtt szükségletüket beszereznek, tekintsek meg raktárunkat, ahol nagy választékban különösen háló ebédítő és uriszobák kaphatók. Kedvező fizetési feltételek mellett is. Elvállalunk; szállodák, éttermek, kávéházak, üzletek és bankok stb. berendezését.

Victoria Faipari és Műbutorgyár Részv.-Társ.

Tárgu-Mureş — Marosvásárhely
 Gyártelep: Str. Bererie (Sörház-utca) 17.
 Üzletheiyiség: Sft. Georg (Szentgyörgy-u.) 5.

S. EISENSTÄDTER & Co

szűcs és szőrme áruháza
 Főüzlet: Calea Victoriei 2.
 Fiók: Ovár (Szentelekek és Kínizsi-u. sarok)

Szörmeáruhában állandóan nagy készlet!

Megnyílt! a Megnyílt!

„Helios“

kötőfűző vött árúgyár leahata
 Cluj, Piata Unirii 7. (Főtér)

Óriási választék: 1389

Kötött kabátok
 Kötött ruhák
 Női és gyerek cseppek
 Jämperok
 Harianya és keztükben

Eredeti gyári árak

Rosenzweig Antal Cluj (Saját ház)
 Széchenyi-tér 38.—Telefon 4-36

ספרים והאנדלונג סליחים תפלים ממות
 ציית עננה אנה דעמיל
 Selyem teleszek, mirjamok és diszkötéses
 machsor garnitúrák német és magyar for-
 dításban, nagy raktár. 1821

שרה שאלמי postán
 utánvét mellett pontosan szállít 1344
Winkler Már & Co szalámigyára
 Cluj, Piata Mihail Viteazul (Szé-
 chenyi-tér 39. Telefon 12—90.
 Árjegyzék és הכשרה kívánatra ingyen.

Bőrlábszárvédő

eisörendü anyagból fekete, barna és
 sárga színben 1286

Krébs János szilgyártó
 Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
 Kereskedőknek árkedvezmény!

MEGNYILT

Charlotte Székely Sarolta
 angol és francia női divatterme
 CALA REG. FERDINAND 22. sz. alatt.

Értesítés!

Nagyobb mennyiségű Eszrig
 מרתון érkezik nagybani el-
 adásra. Előjegyzéseket elfogad
Hönigsberg N. F. cég dél-
 gyümölcsnagyreresk. Nagy-
 várad, Kossuth Lajos-u. 16.

Feuerstein J.

textil, kötött és rövidáruház
 Cluj, Str. Reg. Maria 12.

GUTHÁ. fit

Satu-Mare (Szatmár-Németi)

Gyárt és szállít: 3080-I

Parafadugót, plékhoronadugót, fadugót, stan-
 niolüvegkupakot, capsell-folyadékot, üveg-
 cimkét hordólemezeket, facsapot, kénlapot,
 gelatint, vízahólyagot, acéblombát, parafa-
 talpat (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina”
 vagy „Biol”-kefeket, filtrirgöpeket, asbesz-
 tet, gumitömlöket, borszivattyukat, pezsgős-
 drótháló-lemezt és agrapot, cognacos üvegek-
 hez raffiahálót, szivacsot, önzott tubusokat,
 pléhdobozokat, szóródugókat (Spritzkorke),
 demionokat (fonott kosárüveg, valamennyi
 pincészeti cikkeket és gépeket a legolcsóbb
 napi árban.

Kérjen árajánlatot!

